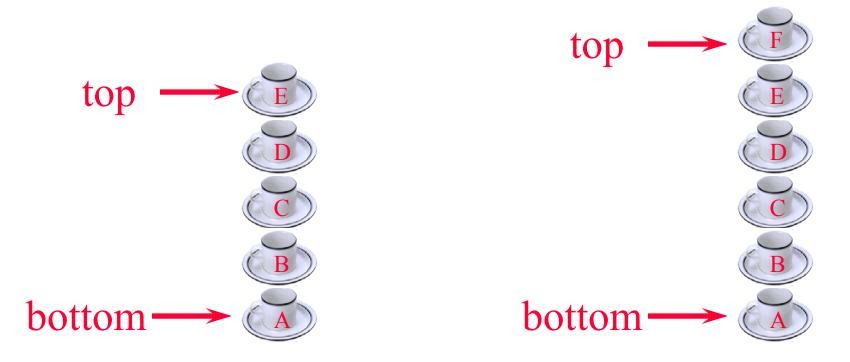
Стек

- Шугаман жагсаалт.
- Нэг төгсгөлийг нь top-орой.
- Нөгөө төгсгөлийг нь bottom-ёроол.
- Нэмэлт ба хасалтыг зөвхөн оройгоос нь хийнэ.

Аяганы стек

- Стект аяга нэмэх.
- Стекээс аяга авах.
- Стек бол LIFO жагсаалт.

Интерфейс - Stack

```
public interface Stack
   public boolean empty();
   public Object peek();
   public void push(Object theObject);
   public Object pop();
```

Хаалт хослох

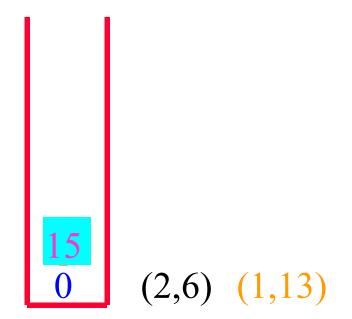
- (((a+b)*c+d-e)/(f+g)-(h+j)*(k-1))/(m-n)
 - u байршлын нээх хаалтад харгалзах v байршлын хаах хаалтын хослолыг (u,v) гэж бичвэл
 - · (2,6) (1,13) (15,19) (21,25) (27,31) (0,32) (34,38)
- (a+b))*((c+d)
 - -(0,4)
 - байршил 5 –ын хаах халтад харгалзах нээх хаалт алга
 - -(8,12)
 - байршил 7 ийн нээх хаалтад харгалзах хаах хаалт алга

Хаалт хослох

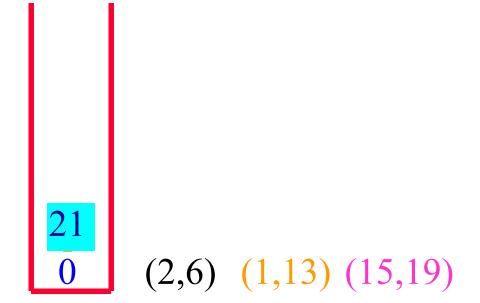
- Илэрхийллийг зүүнээс баруун тийш шинжих
- Нээх хаалт тааралдвал түүний байршлыг стект нэмнэ
- Хаах хаалт тааралдвал харгалзах байршлыг стекээс авна

• (((a+b)*c+d-e)/(f+g)-(h+j)*(k-l))/(m-n)

• (((a+b)*c+d-e)/(f+g)-(h+j)*(k-l))/(m-n)

• (((a+b)*c+d-e)/(f+g)-(h+j)*(k-l))/(m-n)

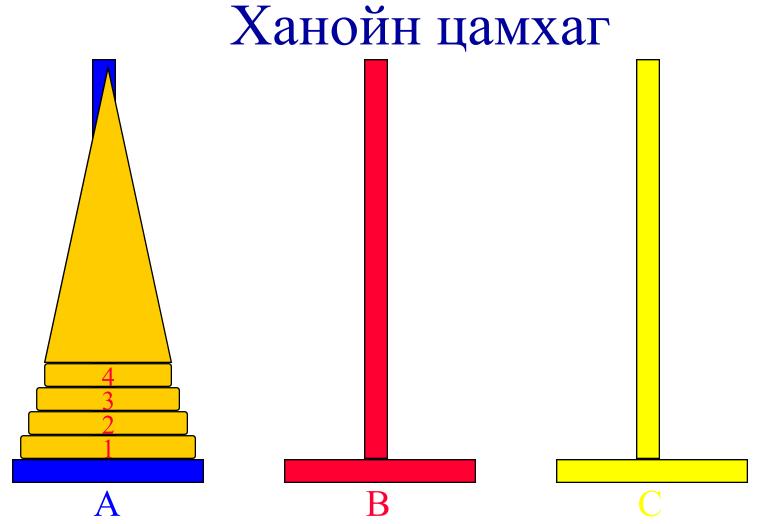
• (((a+b)*c+d-e)/(f+g)-(h+j)*(k-l))/(m-n)

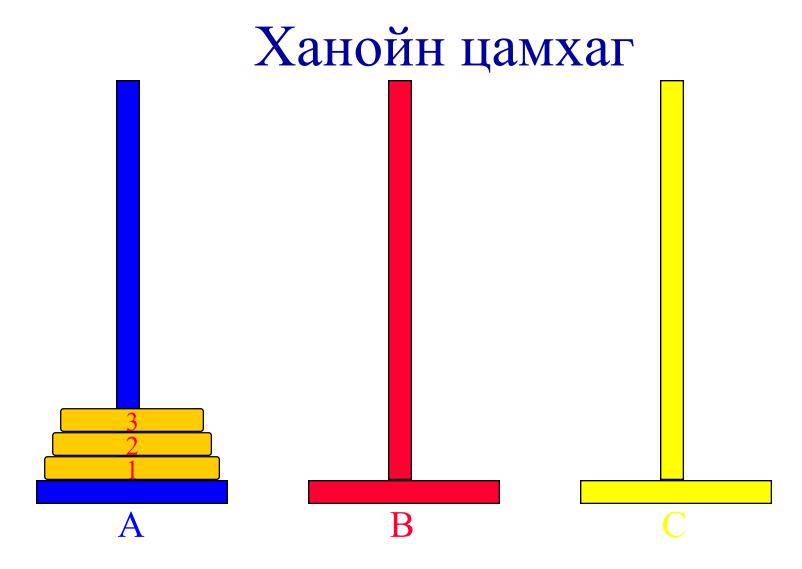
• (((a+b)*c+d-e)/(f+g)-(h+j)*(k-1))/(m-n)

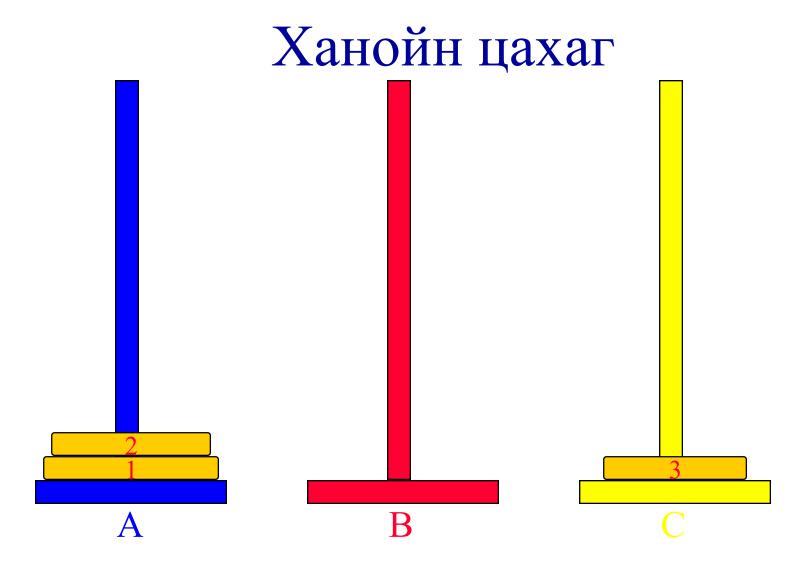

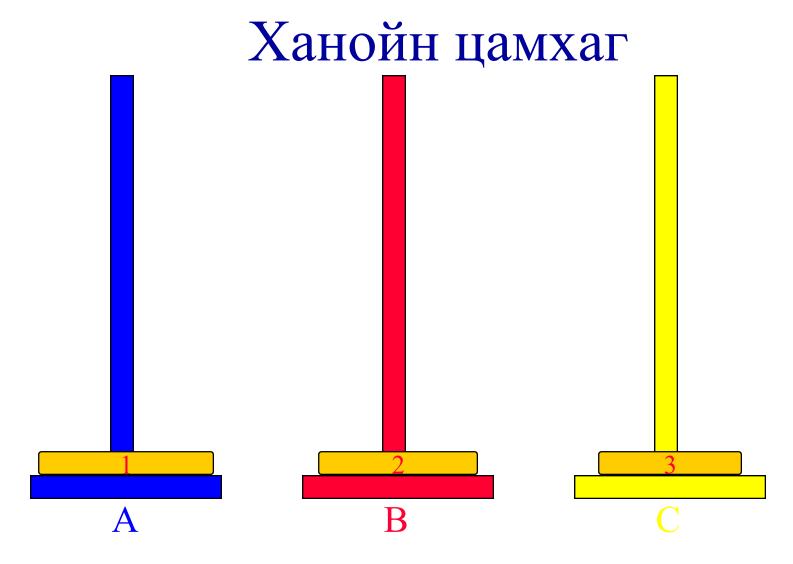
ГЭХ МЭТ

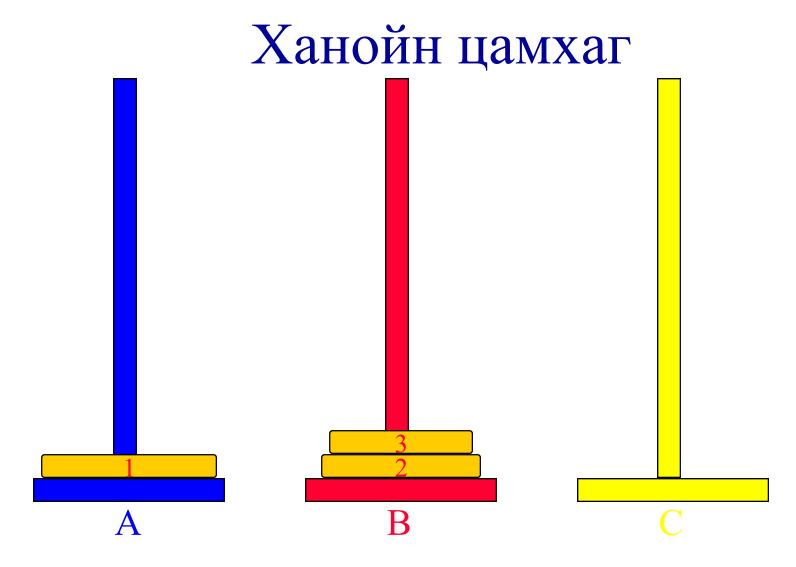

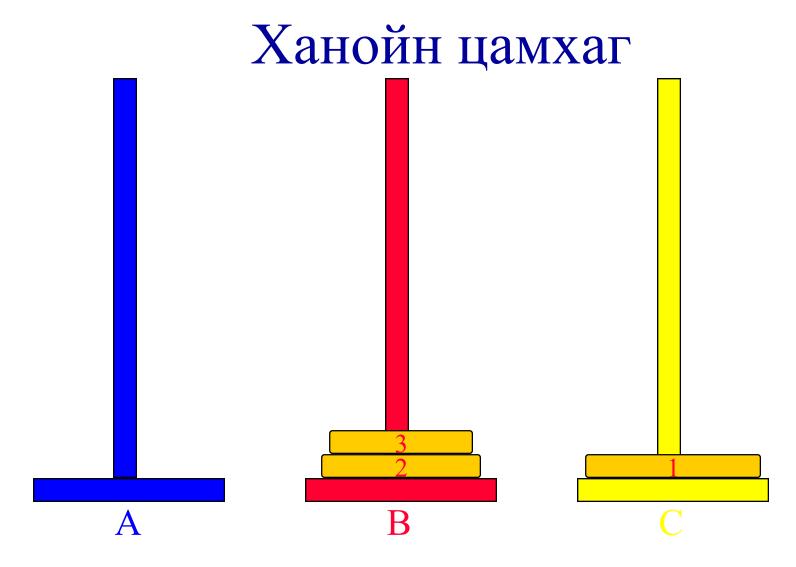
- 64 алтан дискийг А цамхгаас С цамхагт шилжүүлнэ
- Цамхаг бүр стек шиг ажиллана
- Том дискийг жижиг диск дээр тавьж болохгүй

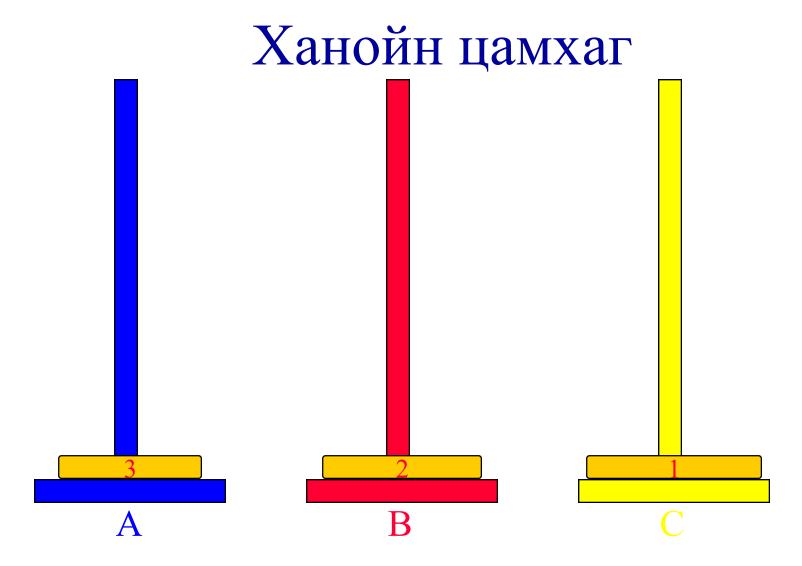

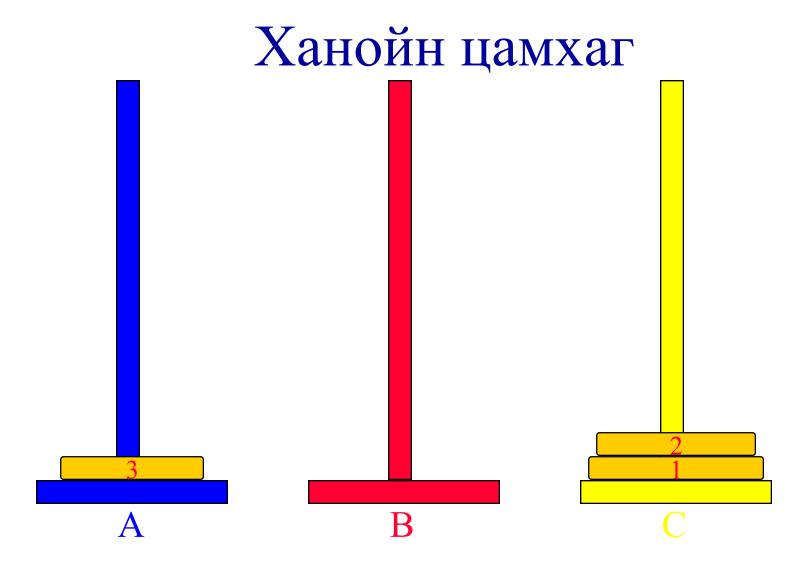

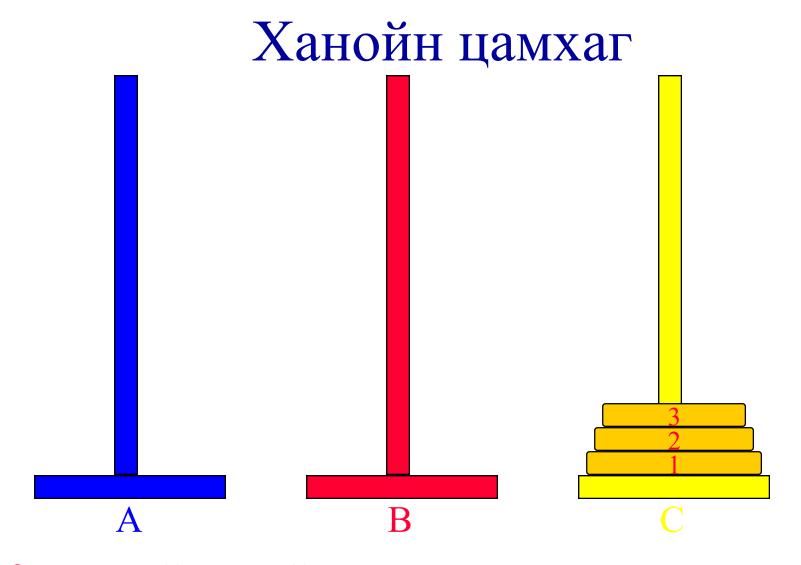

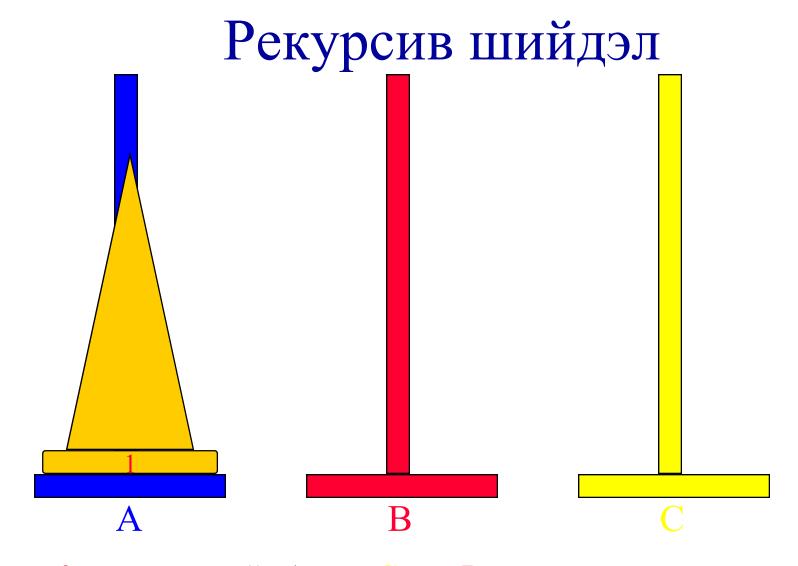

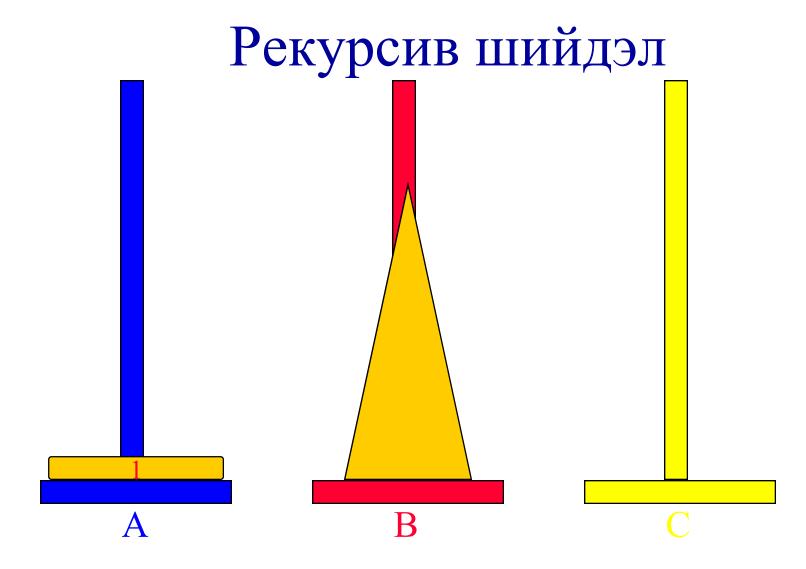

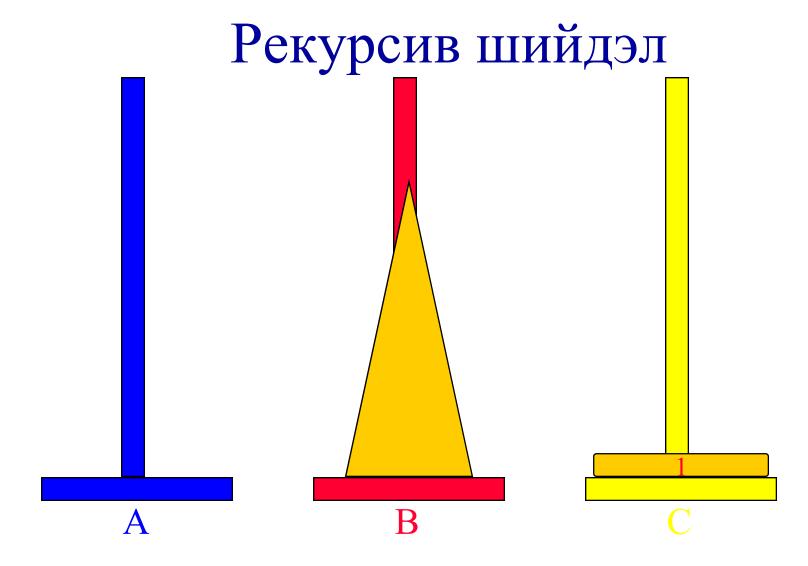
- 3 дисктэй Ханойн цамхаг
- 7 дискийг хөдөлгөлөө

- n > 0 алтан дискийг A -aac C рүү B —г ашиглан шилжүүлнэ
 - оройн n-1 дискийг A -aac B рүү C –г ашиглан шилжүүлнэ

• оройн дискийг А -аас С рүү шилжүүлнэ

• оройн n-1 дискийг B -ээс С рүү A —г ашиглан шилжүүлнэ

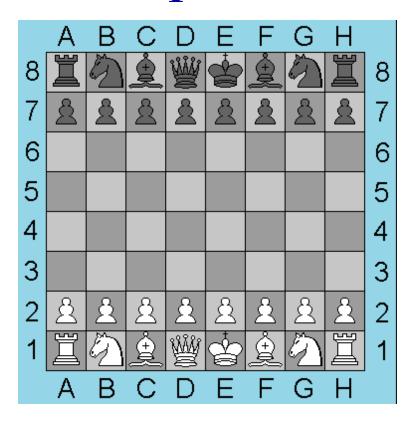
Рекурсив шийдэл

- moves(n) = 0, n = 0 бол
- $moves(n) = 2*moves(n-1) + 1 = 2^n-1, n > 0 \text{ for}$

Ханойн цамхаг

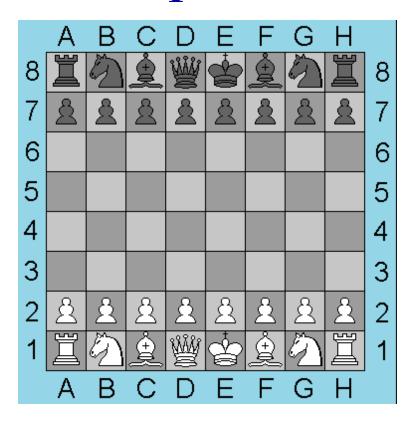
- $moves(64) = 1.8 * 10^{19}$ (ойролцоогоор)
- 10⁹ шилжүүлэлт/сек хурдтай компьютер 570 орчим жил зарцуулна.
- 1 диск шилжүүлэлт/мин хийдэг лам 3.4 * 10¹³ жил зарцуулна.

Шатрын хөлөг

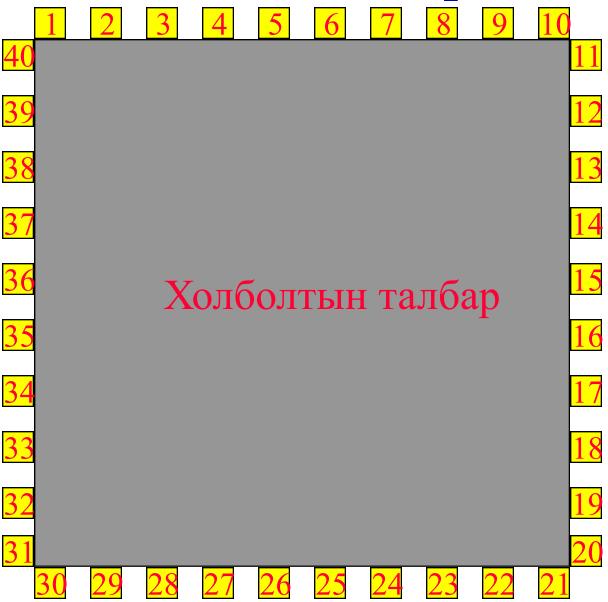
- Эхний нүдэнд 1 будаа, дараагийнхад 2, дараагийнхад 4, гэх мэт.
- Шаардлагатай талбай тэлхийг бүрхэнэ.

Шатрын хөлөг

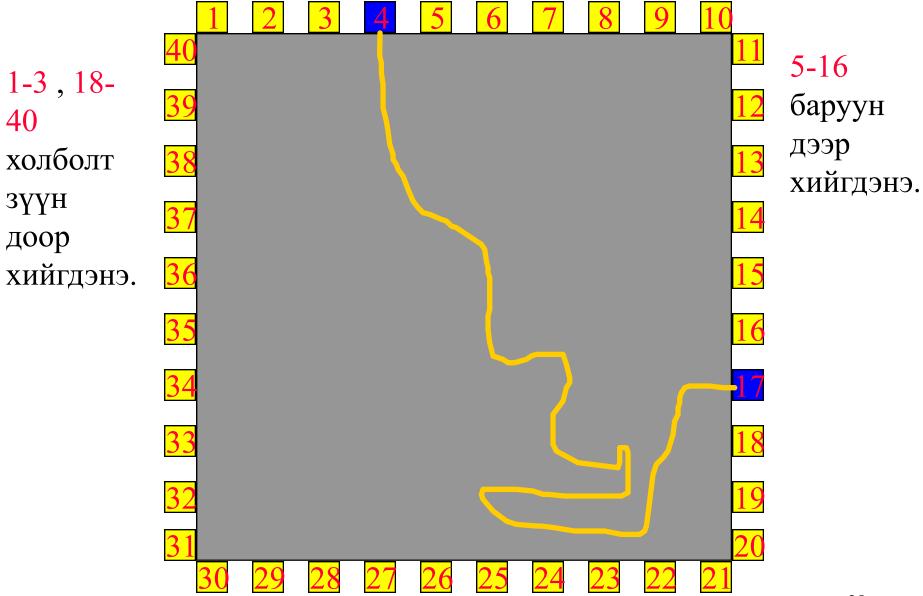

- Эхний нүдэнд 1 цент, дараагийнхад 2, дараагийнхад 4, гэх мэт.
- \$3.6 * 10^{17} (холбооны төсөв ~ \$2 * 10^{12}).

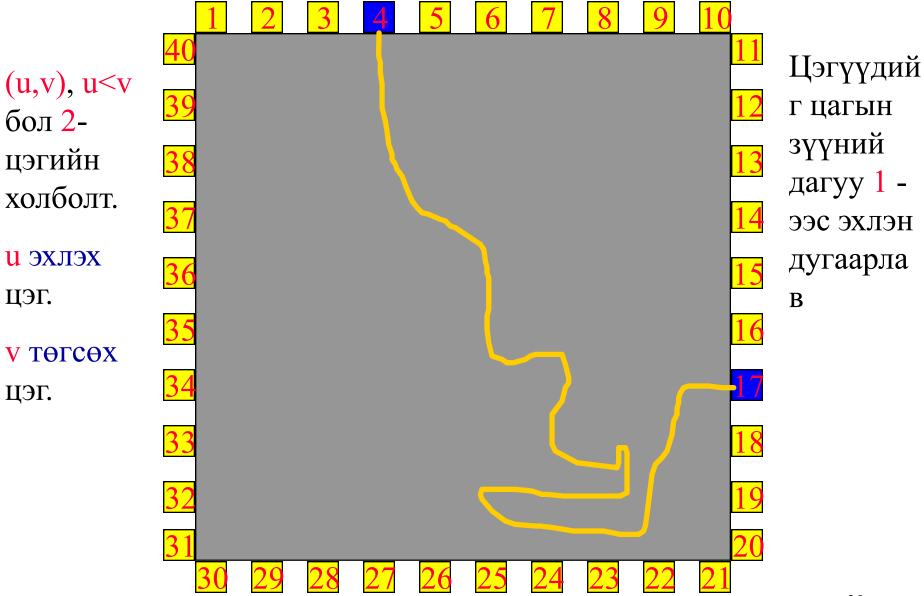
Холболтын хайрцаг

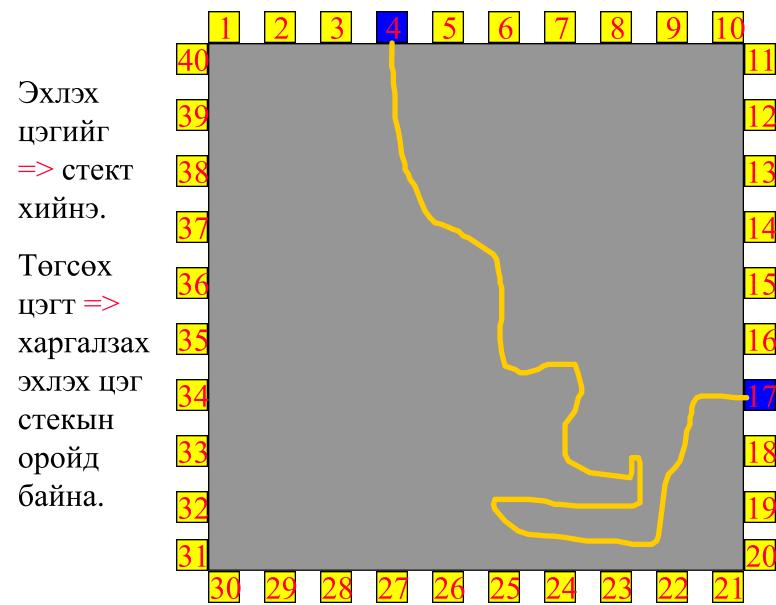
2 цэгийн холболт

2 цэгийн холболт

2 цэгийн холболт

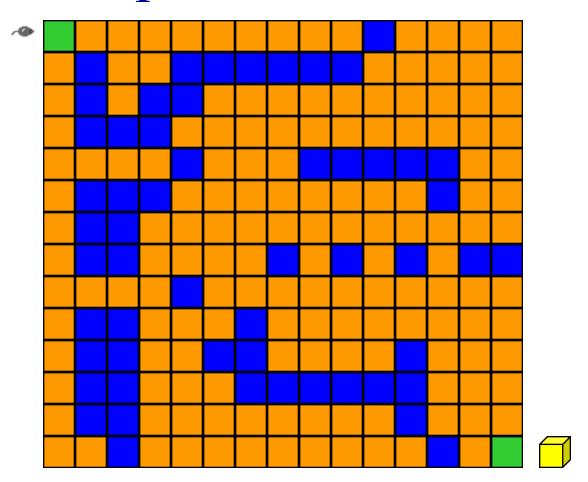
Аргыг Дуудах ба Буцах

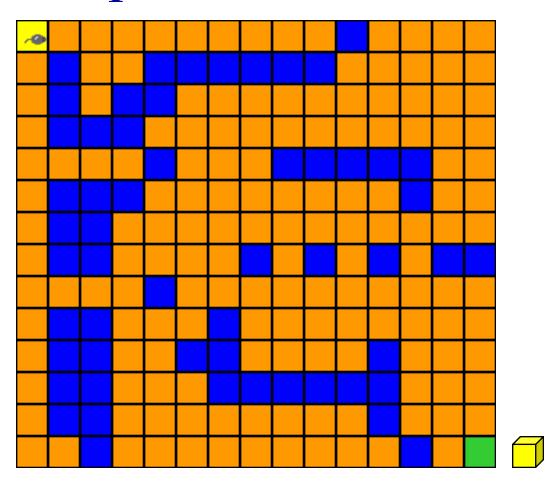
```
public void a()
{ ...; b(); ...}
public void b()
\{ ...; c(); ... \}
public void c()
\{ ...; d(); ... \}
public void d()
\{ ...; e(); ... \}
public void e()
\{ ...; c(); ... \}
```

```
буцах хаяг d()
буцах хаяг c()
буцах хаяг e()
буцах хаяг d()
буцах хаяг c()
буцах хаяг b()
буцах хаяг a()
```

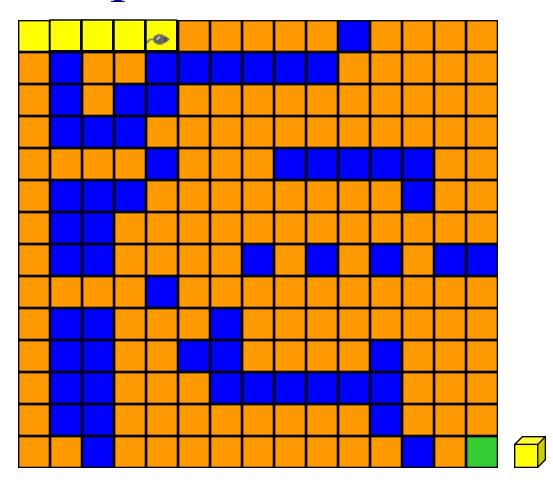
Try-Throw-Catch

- try блокт ороход, энэ блокын хаягийг стект хийнэ.
- Онцгой тохиолдол унахад, стекын оройд байгаа try блокын хаягийг авна(стек хоосон бол зогсоно).
- Гаргаж авсан try блокт харгалзах catch блок байхгүй бол, өмнөх алхам руу буцна.
- Гаргаж авсан try блокт харгалзах catch блок байгаа бол, тэр catch блок хэрэгжинэ.

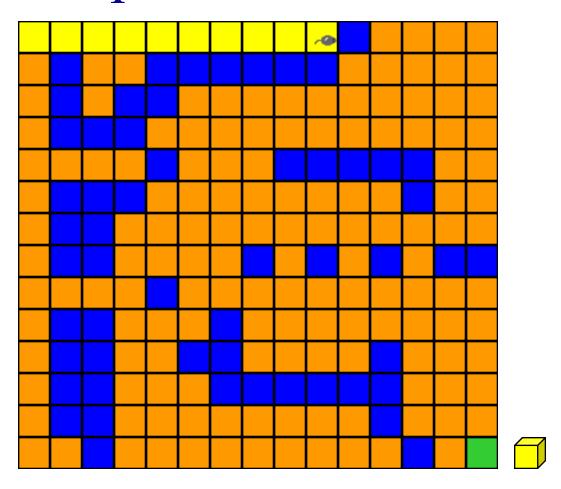

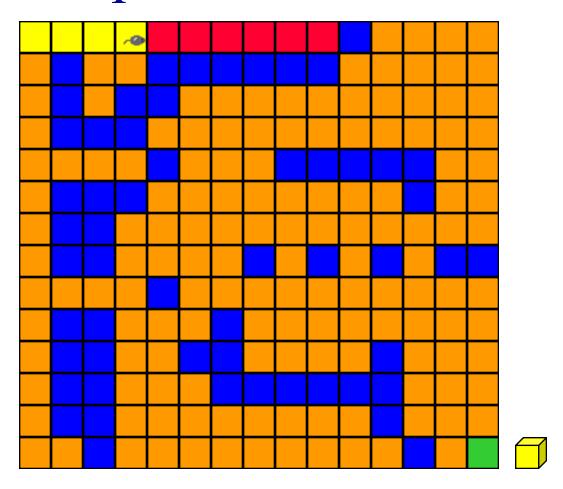
- Явах чиглэл: right, down, left, up
- Дахин орохгүйн тулд нүдийг хаана.

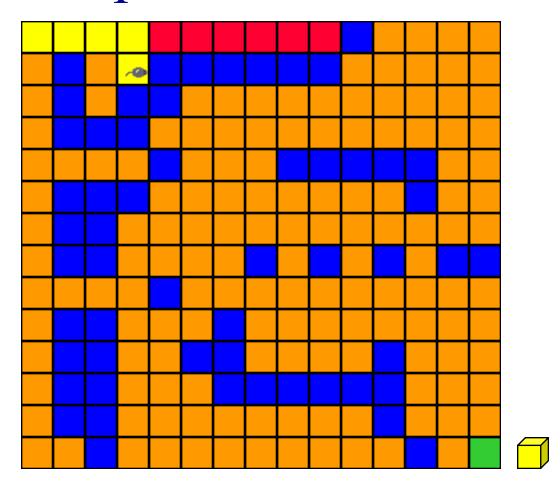
- Явах чиглэл: right, down, left, up
- Дахин орохгүйн тулд нүдийг хаана.

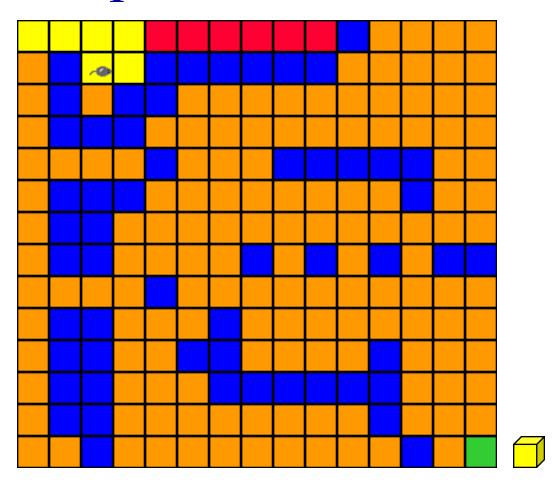
• Урагш явах боломжтой нүд хүртэл ухрах.

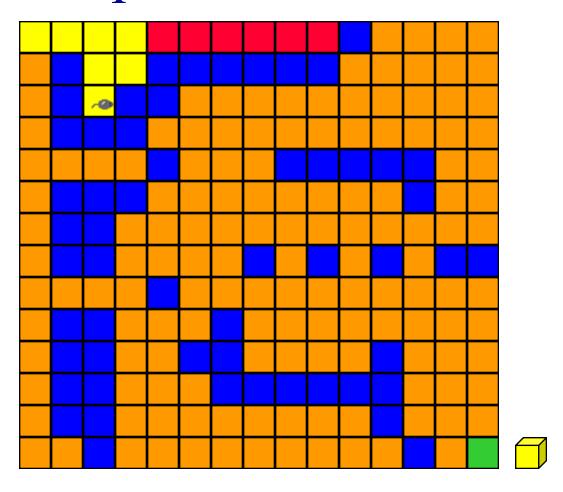
• Доош явах.

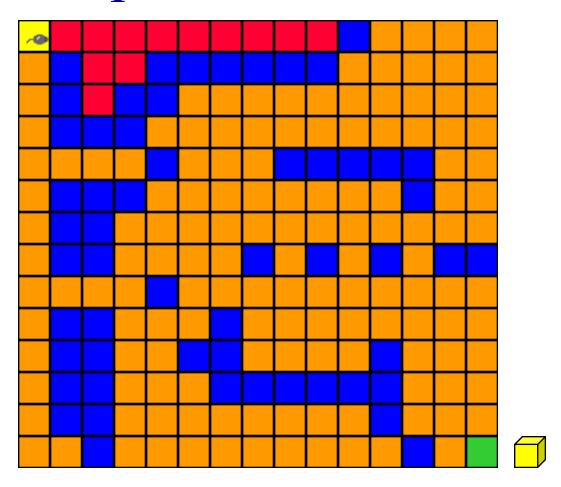
• Зүүн тийш явах.

• Доош явах.

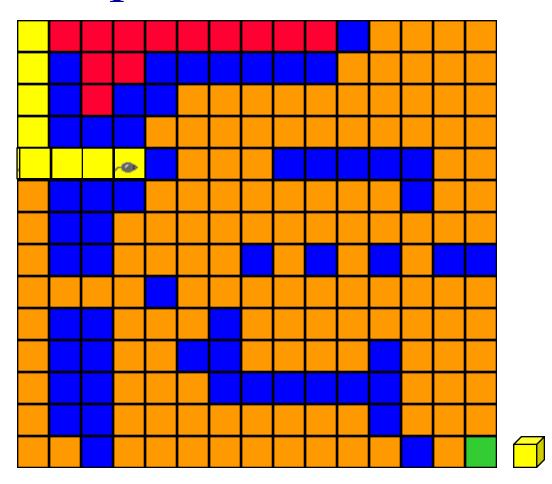

• Урагш явах боломжтой нүд хүртэл ухрах.

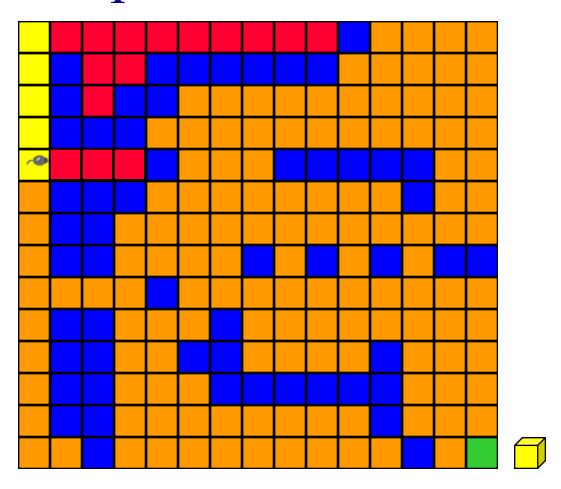

• Урагш явах боломжтой нүд хүртэл ухрах.

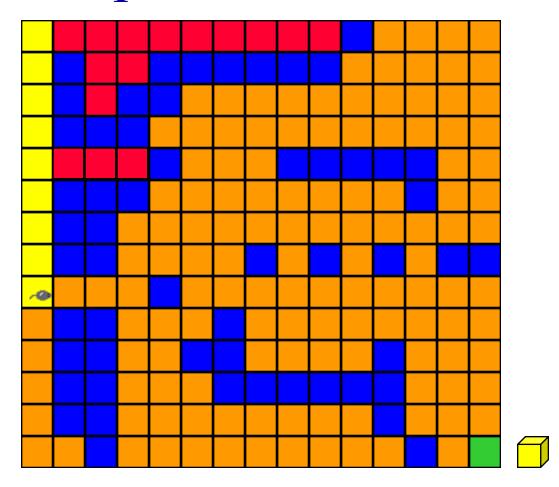
• Доош явах.

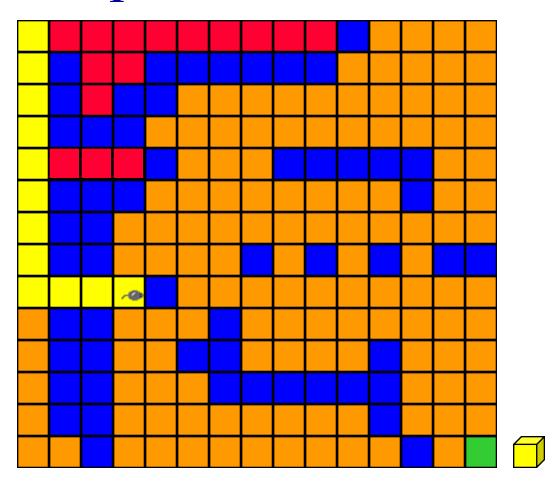
- Баруун тийш явах.
- Буцах.

• Доош явах.

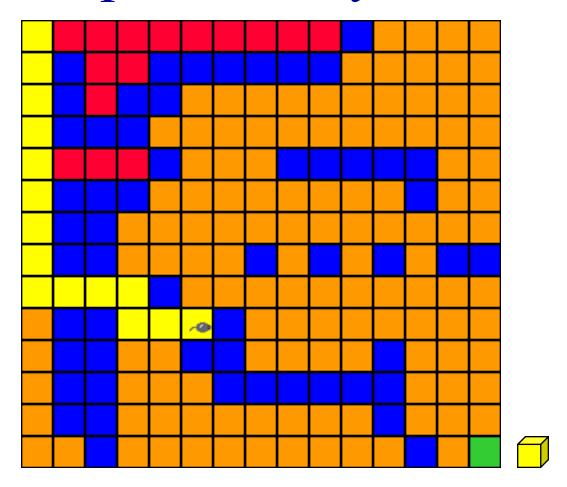

• Баруун тийш явах.

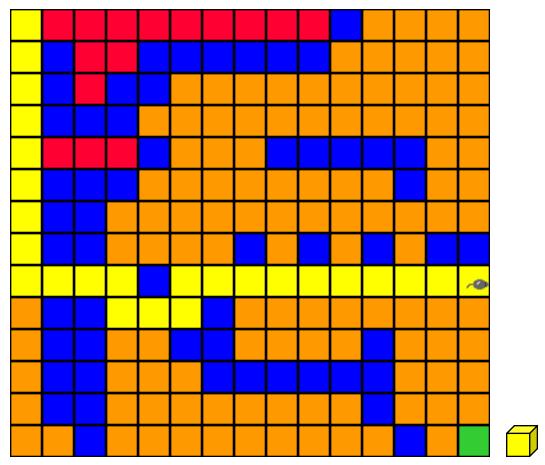

• Нэг доошлоод баруун тийш явах.

Төөрөлдсөн хулгана

• Нэг дээшлээд баруун тийш явах.

- Доош явж гарангаа бяслагийг идэх.
- Оготны орсон нүднээс тухайн байршил хүртэлх зам стектэй адилхан ажиллана.

Стек

```
public interface Stack
   public boolean empty();
   public Object peek();
   public void push(Object theObject);
   public Object pop();
```

Linear List классаас уламжлах

- ArrayLinearList
- Chain

ArrayLinearList —ээс уламжлах

- стекын орой нь шугаман жагсаалтын зүүн, баруун төгсгөлийн нэг байна
- $\text{empty}() \Longrightarrow \text{isEmpty}()$
- peek() => get(0) эсхүл get(size() 1)

ArrayLinearList –ээс уламжлах

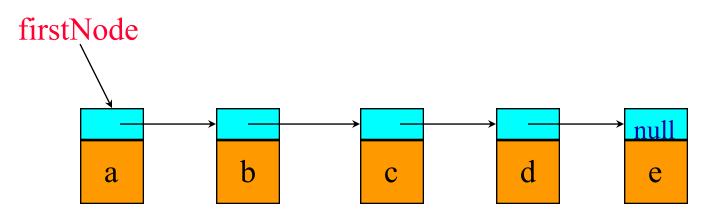
- шугаман жагсаалтын зүүн төгсгөл нь орой бол
 - -push(theObject) => add(0, theObject)
 - -pop() => remove(0)

ArrayLinearList —ээс уламжлах

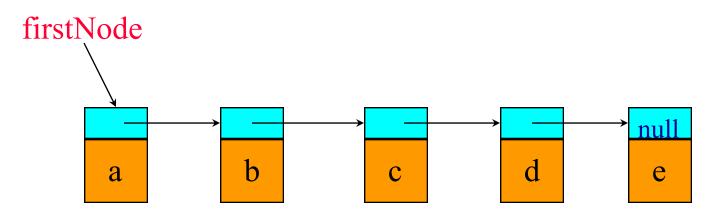
- -шугаман жагсаалтын баруун төгсгөл орой бол
 - push(theObject) => add(size(), theObject)
 - pop() => remove(size()-1)
- -жагсаалтын баруун төгсгөлийг стекын орой болгож ашиглая

Chain –ээс уламжлах

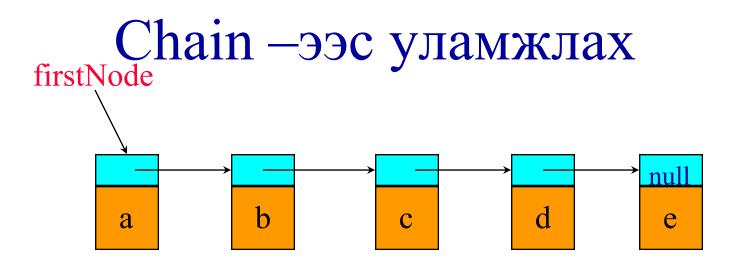

- Шугаман жагсаалтын зүүн, баруун төгсгөлийн нэг стекын орой
- $-empty() \Rightarrow isEmpty()$

Chain –ээс уламжлах

- шугаман жагсаалтын зүүн төгсгөл орой бол
 - $\bullet \text{ peek}() \Longrightarrow \text{get}(0)$
 - push(theObject) => add(0, theObject)
 - $pop() \Rightarrow remove(0)$

- шугаман жагсаалтын баруун төгсгөл орой бол
 - $peek() \Rightarrow get(size() 1)$
 - push(theObject) => add(size(), theObject)
 - •pop() \Rightarrow remove(size()-1)
 - жагсаалтын зүүн төгсгөлийг стекын орой болгож ашиглая

ArrayLinearList —ээс уламжлах

```
package dataStructures;
import java.util.*; // онцгой тохиолдолд
public class DerivedArrayStack
           extends ArrayLinearList
           implements Stack
 // байгуулагчид
 // Stack интерфейсийн аргууд
```

🗞 Байгуулагчид 🗞

```
/** тодорхой багтаамжтай стек
   байгуулах */
public DerivedArrayStack(int initialCapacity)
 {super(initialCapacity);}
/** 10 -ын багтаамжтай стек байгуулах*/
public DerivedArrayStack()
 {this(10);}
```



```
d
     0 1 2 3 4 5 6
public boolean empty()
 {return isEmpty();}
public Object peek()
 if (empty())
   throw new EmptyStackException();
 return get(size() - 1)
```

push(theObject) ба pop()


```
public void push(Object theElement)
 {add(size(), theElement);}
public Object pop()
 if (empty())
   throw new EmptyStackException();
 return remove(size() - 1);
```

Дүгнэлт

- ArrayLinearList —ээс уламжлахын давуу тал
 - Уламжлагдсан классын код маш энгийн, хөгжүүлэхэд амар.
 - Кодыг бага зэрэг зүгшрүүлэх.
 - Стекыг холбоосоор хэрэгжүүэх кодыг амархан гарган авч болно.
 - extends ArrayLinearList -г extends Chain –ээр солино
 - Бүтээмжийг дээшлүүлэх үүднээс жагсаалтын зүүн төгсгөлийг орой болгохоор өөрчлөлт оруулах хэрэгтэй.

Дутагдал

- ArrayLinearList -ийн бүх public аргуудыг стект хэрэглэж болно.
 - get(0) ... ёроолын элементийг авах
 - remove(5)
 - add(3, x)
 - Тэгэхээр жинхэнэ стекын хэрэгжилт биш болж байна.
 - Хэрэглэгдэхгүй аргуудыг давхар ачаалах ёстой.

Дутагдал

- Код шаардлагагүй ажлыг хийдэг.
 - peek() стек хоосон эсэхийг get дуудахаас өмнө шалгадаг. Тэгэхээр индексийг шалгах get шаардлагагүй болж байна.
 - add(size(), theElement) индексийг шалгадаг,
 орохгүй for давталт орсон. Аль нь ч хэрэггүй.
 - pop() болохоор remove –г дуудахаас өмнө стек хоосон эсэхийг шалгадаг. remove индекс шалгаж, орохгүй for тавталттай. Аль нь ч хэрэггүй.
 - Иймд код хэрэгцээгүй удаан ажиллана.

Дүгнэлт

- Кодыг шинээр бичсэнээр хурдан ажиллах боловч хөгжүүлэх гэж хугацаа зарна.
- Програм хангамж хөгжүүлэх зардал,
 чанарын үзүүлэлт хоёроос сонгох хэрэгтэй.
- Зах зээл гарах хугацаа, чанарын үзүүлэлт хоёроос сонгох хэрэгтэй.
- Анхны кодыг амархан хийгээд, дараа нь чанарын үзүүлэлтийг сайжруулах.

Хурдан рор()


```
if (empty())
    throw new EmptyStackException();
return remove(size() - 1);
```

оронд нь

```
try {return remove(size() - 1);}
catch(IndexOutOfBoundsException e)
  {throw new EmptyStackException();}
```

Эхнээс нь кодчилох

- 1D stack массив ашиглах, төрөл нь Object.
 - ArrayLinearList -д массив element ашигласан шиг
- int top хувьсагч ашиглах
 - Стекын элементүүд stack[0:top] -д
 - Оройн элемент нь stack[top].
 - Ёроолын элемент нь stack[0].
 - top = -1 бол стек хоосон
 - Стек дэх элементийн тоо top+1.

Эхнээс нь кодчилох

```
package dataStructures;
import java.util.EmptyStackException;
import utilities.*; // ChangeArrayLength
public class ArrayStack implements Stack
 // өгөгдөл гишүүд
 int top; // Стекын орой
 Object [] stack; // Элементийн массив
 // байгуулагчид
 // Stack интерфейсийн аргууд
```



```
public ArrayStack(int initialCapacity)
 if (initialCapacity < 1)
   throw new IllegalArgumentException
   ("initialCapacity must be >= 1");
 stack = new Object [initialCapacity];
 top = -1;
public ArrayStack()
 {this(10);}
```

push(...) d e 0 1 2 3 4 public void push(Object theElement) // хэрэгтэй бол массивын хэмжээг ихэсгэх if (top == stack.length - 1)stack = ChangeArrayLength.changeLength1D (stack, 2 * stack.length);

// theElement стекын оройд хийх stack[++top] = theElement;

pop()

```
        a
        b
        c
        d
        e

        0
        1
        2
        3
        4
        top
```

```
public Object pop()
 if (empty())
   throw new EmptyStackException();
 Object topElement = stack[top];
 stack[top--] = null; // хаягдалд өгөх
 return topElement;
```

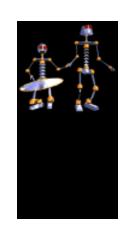
Холбоосон стекыг эхнээс нь кодчилох

• Сурах бичгээс харна уу.

java.util.Stack

- java.util.Vector -aac уламжлагдсан
- java.util.Vector бол шугаман жагсаалтын массив хэрэгжүүлэлт.

Чанарын үзүүлэлт

500,000 pop, push, peek үйлдэл

анхны багтаамж	
10	500,000
0.44s	0.22s
0.60s	0.38s
0.55s	0.33s
1.15s	-
3.20s	3.20s
2.96s	2.96s
	10 0.44s 0.60s 0.55s 1.15s 3.20s

Дараалал

- Шугаман жагсаалт.
- Нэг төгсгөл нь front нүүр.
- Нөгөө төгсгөл нь rear сүүл.
- Нэмэхдээ зөвхөн сүүлд нь.
- Устгахдаа зөвхөн нүүрнийх нь.

front

rear

front

rear

front

rear

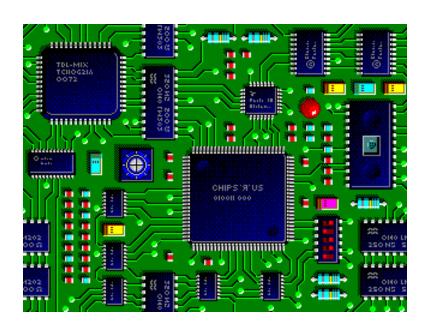
Интерфейс - Queue

```
public interface Queue
   public boolean isEmpty();
   public Object getFrontEelement();
   public Object getRearEelement();
   public void put(Object theObject);
   public Object remove();
```

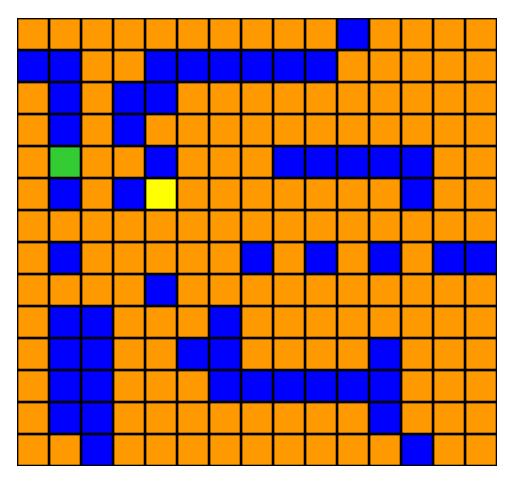
Стек хэрэглэсэн жишээг эргэж харья

- Стекыг дарааллаар сольж болохгүй жишээ.
 - Хаалт хослох.
 - Ханойн цамхаг.
 - Switchbox routing.
 - Аргыг дуудах ба буцах.
 - Try-catch-throw хэрэгжүүлэлт.
- Стекыг дарааллаар сольж болох жишээ.
 - Төөрөлдсөн оготно.
 - Үр дүн нь гарах дөт замыг олох.

Зам гаргах

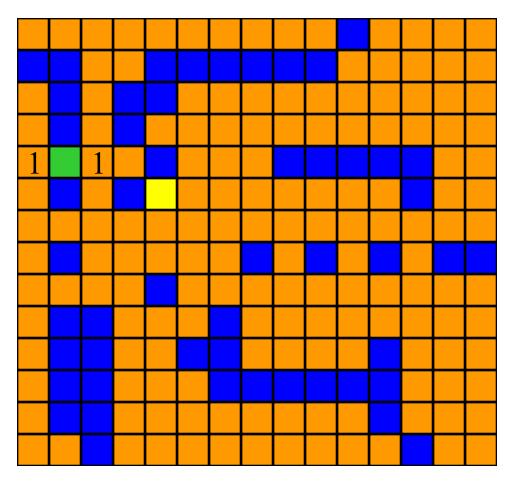

- start pin
- end pin

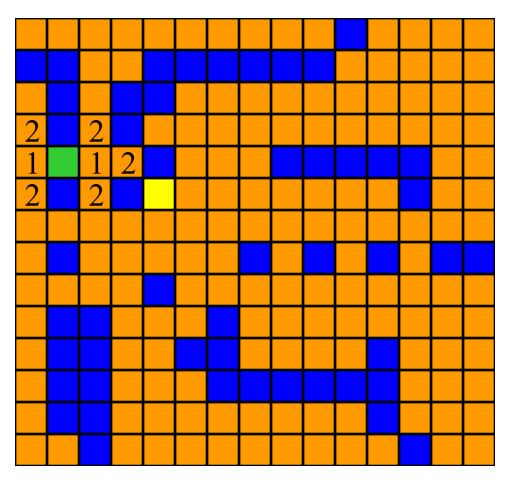
Гараанаас хүрч болох нүдийг 1 гэж тэмдэглэе.

- start pin
- end pin

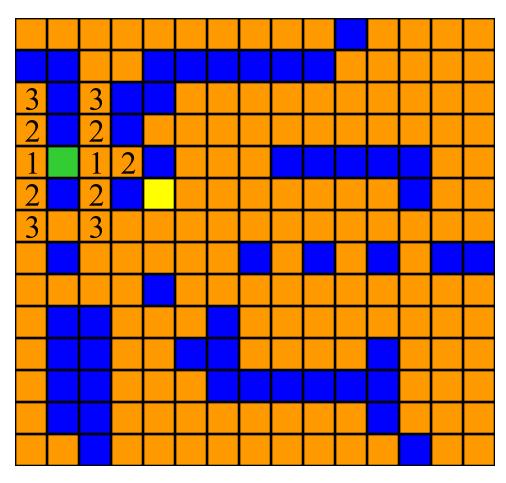
Гараанаас хүрч болох нүдийг 2 гэж тэмдэглэе.

- start pin
- end pin

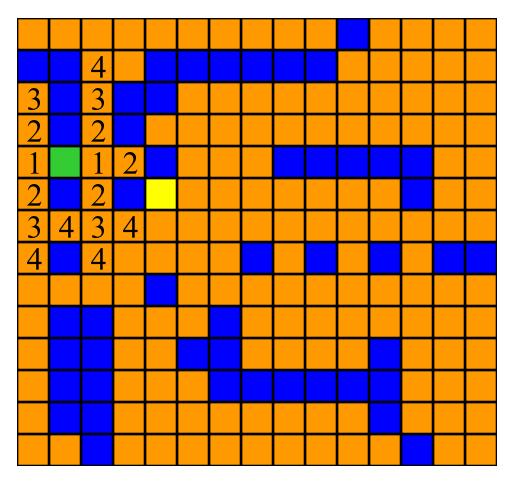
Гараанаас хүрч болох нүдийг 3 гэж тэмдэглэе.

- start pin
- end pin

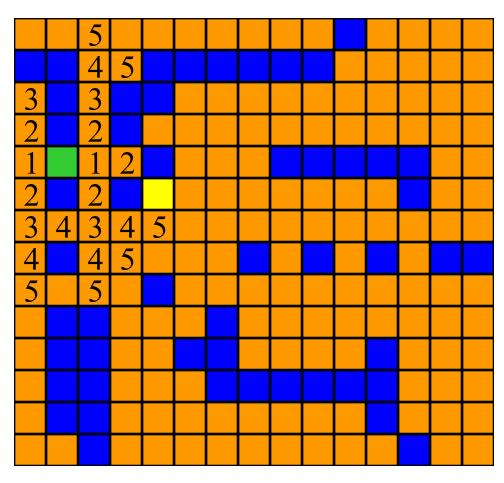
Гараанаас хүрч болох нүдийг 4 гэж тэмдэглэе.

- start pin
- end pin

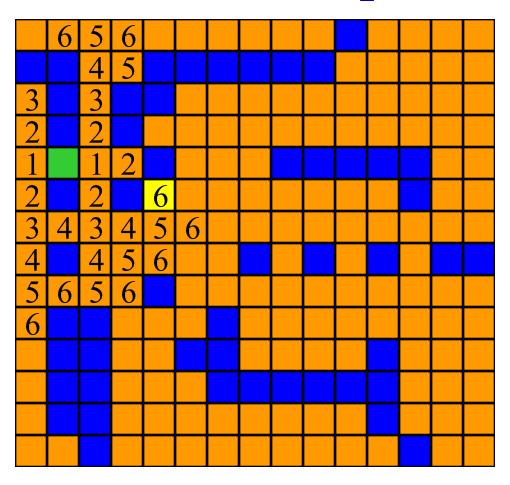
Гараанаас хүрч болох нүдийг 5 гэж тэмдэглэе.

- start pin
- end pin

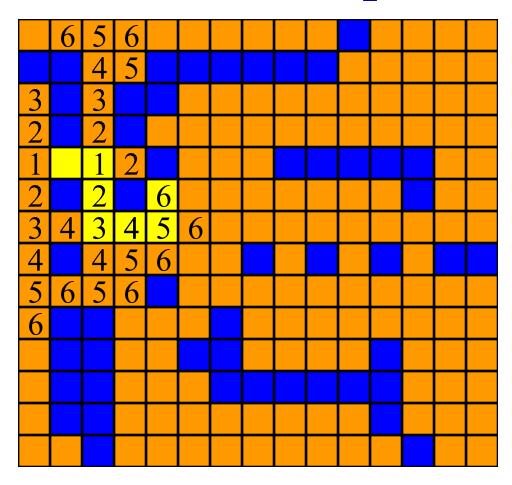
Гараанаас хүрч болох нүдийг 6 гэж тэмдэглэе.

- start pin
- end pin

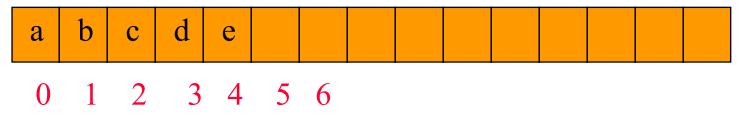
Төгсгөлд хүрлээ. Буцья.

- start pin
- end pin

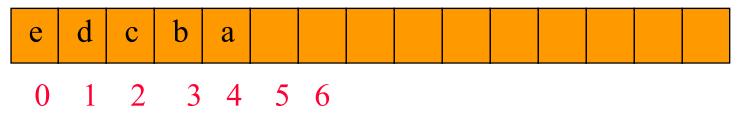
Төгсгөлд хүрлээ. Буцья.

ArrayLinearList —ээс уламжлах

- Жагсаалтын зүүн төгсгөл нүүр, баруун төгсгөл нь сүүл бол
 - Queue.isEmpty() => super.isEmpty()
 - getFrontElement() => get(0)
 - getRearElement() => get(size() 1)
 - put(theObject) => add(size(), theObject)
 - remove() \Rightarrow remove(0)

ArrayLinearList —ээс уламжлах

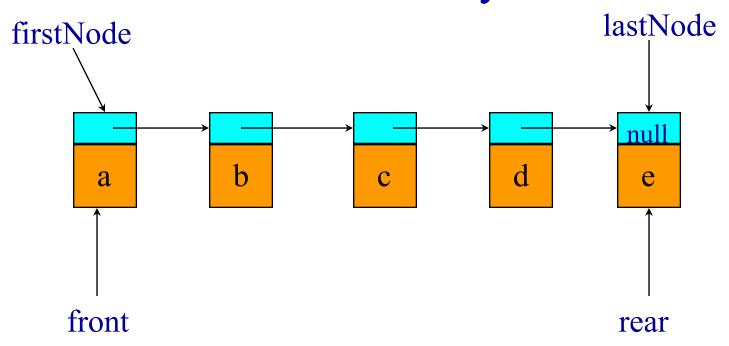

- Жагсаалтын зүүн төгсгөл сүүл, баруун төгсгөл нь нүүр бол
 - Queue.isEmpty() => super.isEmpty()
 - getFrontElement() => get(size() 1)
 - getRearElement() => get(0)
 - put(theObject) => add(0, theObject)
 - remove() => remove(size() 1)

ArrayLinearList –ээс уламжлах

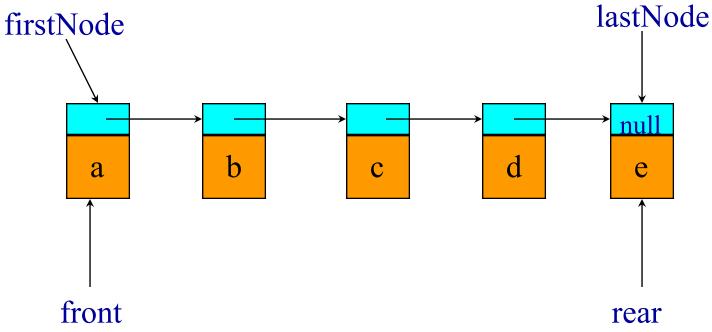
– Үйлдлүүдийг гүйцэтгэх хугацаа богино (массивыг хоёр дахин ихэсгэхээс бусад), бидэнд сайжруулсан массив дүрслэл хэрэгтэй

ExtendedChain –ээс уламжлах

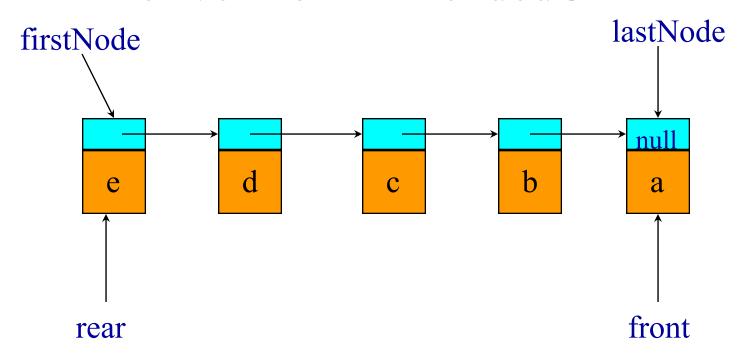
- жагсаалтын зүүн төгсгөл нь нүүр, баруун төгсгөл нь сүүл бол
 - Queue.isEmpty() => super.isEmpty()
 - $-getFrontElement() \Longrightarrow get(0)$

ExtendedChain –ээс уламжлах

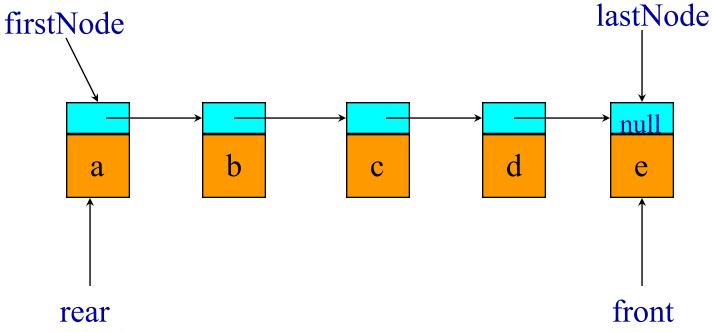
- getRearElement() => getLast() ... шинэ арга
 - -put(theObject) => append(theObject)
 - $-remove() \Rightarrow remove(0)$

Derive From ExtendedChain

- > Жагсаалтын зүүн төгсгөл сүүл, баруун төгсгөл нь нүүр бол
 - Queue.isEmpty() => super.isEmpty()
 - -getFrontElement() => getLast()

ExtendedChain –ээс уламжлах

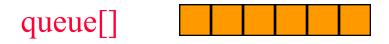

- $getRearElement() \Rightarrow get(0)$
 - -put(theObject) => add(0, theObject)
 - -remove() => remove(size-1)

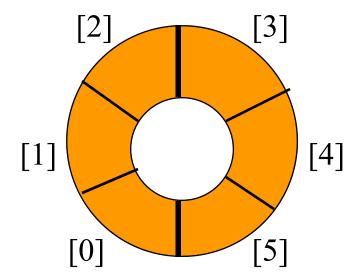
Өөрчилсөн холбоост код

• ExtendedChain —ээс уламжилснаас сайн үзүүлэлт хэрэгтэй бол Queue —д зориулсан холбоост классыг эхнээс нь кодчилох хэрэгтэй

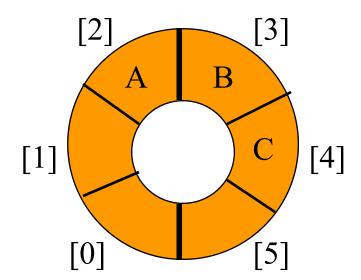
• 1D массив queue -г ашиглая

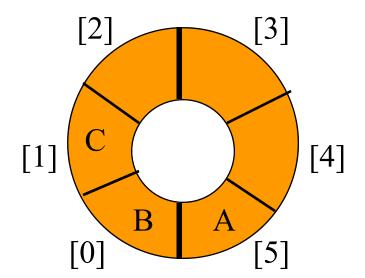
• Массивын цагираг харагдац.

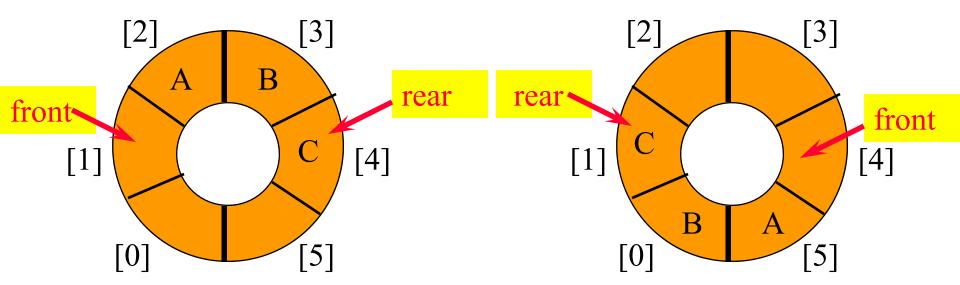
• 3 элементтэй хувилбар.

• 3 элементтэй өөр нэг хувилбар.

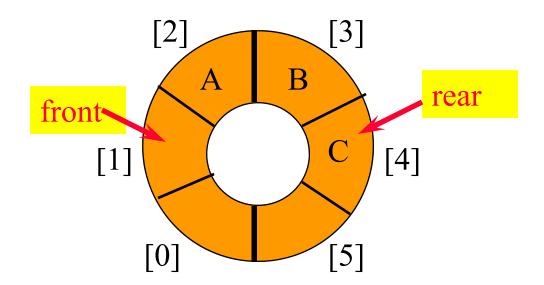

- Бүхэл хувьсагч front, rear -г ашиглая
 - front эхний элементээс цагийн зүүний дагуу явсан нэг байршил
 - rear сүүлийн элементийн байршлыг өгнө

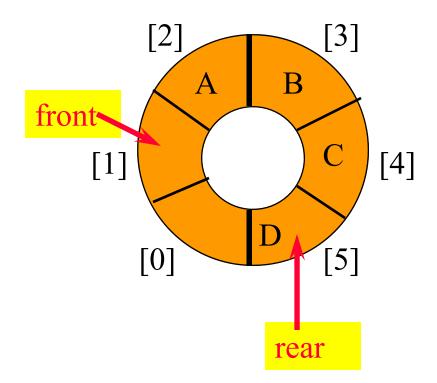
Элемент нэмэх

• rear цагийн дагуу нэгээр хөдөлгөнө.

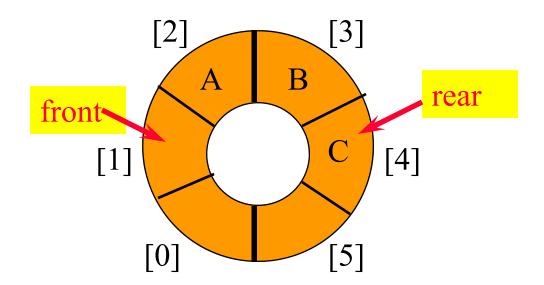
Элемент нэмэх

- rear цагийн дагуу нэгээр хөдөлгөнө.
- queue[rear] -д элементийг хийнэ

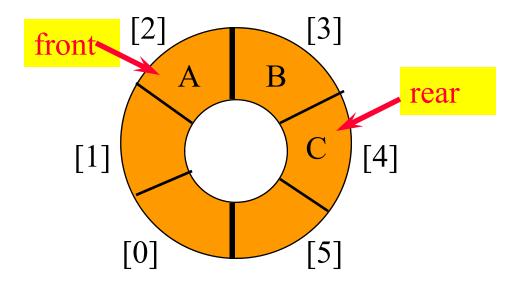
Элементийг устгах

• front цагийн дагуу нэгээр хөдөлгөнө.

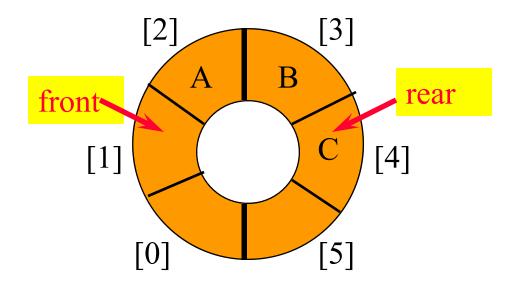
Элемент устгах

- front цагийн дагуу нэгээр хөдөлгөнө.
- queue[front] -аас элемент авна.

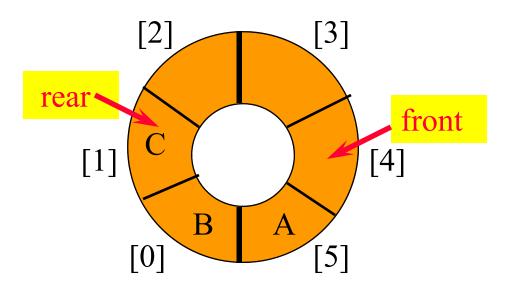

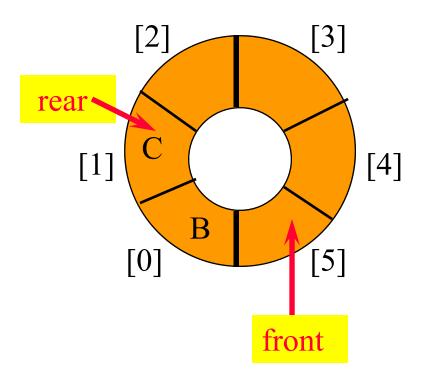
rear –г цагийн дагуу хөдөлгөх

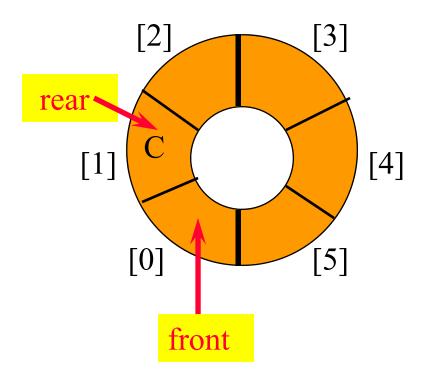
rear++;if (rear = = queue.length) rear = 0;

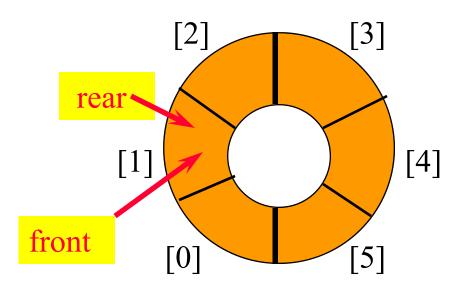

rear = (rear + 1) % queue.length;

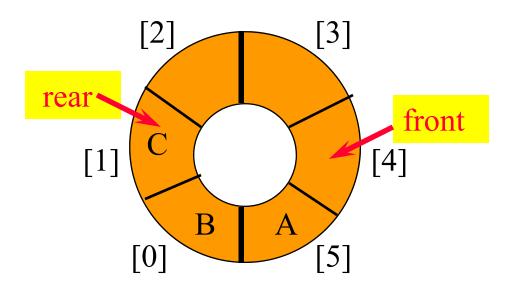

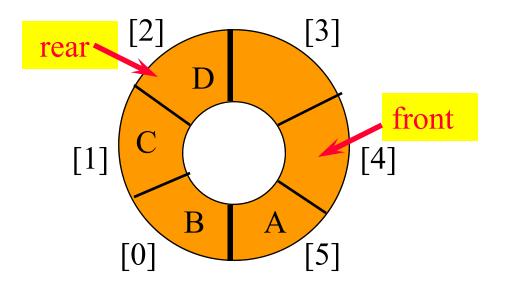

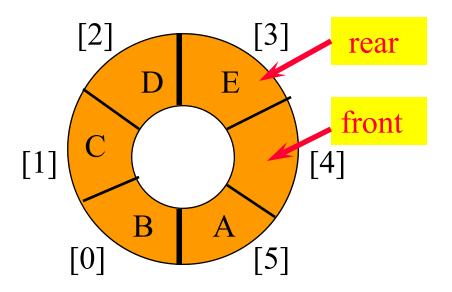

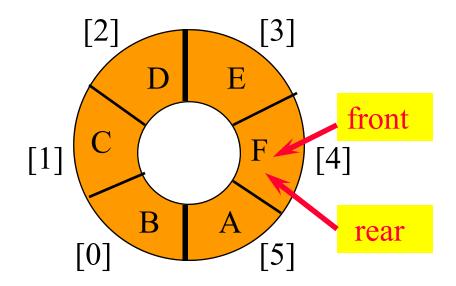

- Дараалсан устгалтуудаар front = rear болоход дараалал хоослогдоно
- Анх байгуулагдахад хоосон байна.
- Иймд эхэндээ front = rear = 0.

- Дараалсан нэмэлтүүдээр front = rear болоход сав дүүрнэ
- Сав дүүрэн үү, хоосон уу гэдгийг ялгах хэзүү боллоо!

Ahxaap!!!!!

- Засвар.
 - Дарааллыг бүү дүүргэ.
 - Нэмэгдэх элемент дарааллыг дүүргэх бол массивын хэмжээг нэмэгдүүл.
 - Үүнийг сурах бичигт үзүүлсэн.
 - Булын хувьсагч lastOperationIsPut -г ашигла
 - put үйлдэл бүрийн дараа true болго
 - remove үйлдэл бүрийн дараа false болго
 - дараалал хоосон -> (front == rear) && !lastOperationIsPut
 - Дараалал дүүрэн -> (front == rear) && lastOperationIsPut

Ahxaap!!!!!

- Засвар (үргэлжлэл).
 - Бүхэл хувьсагч size -г ашигла
 - put үйлдэл бүрийн дараа size++.
 - remove үйлдэл бүрийн дараа size--.
 - Дараалал хоосон -> (size == 0)
 - Дараалал дүүрэн -> (size == queue.length)
 - Эхний хувилбараар чанарын үзүүлэлт арай дээр байх болно.